

De CD-ROM Europa: Europese informatie zoekt Nederlandse doelgroep

door Wim Voermans

1999 Is een belangrijk jaar voor de Europese Unie. In

1999 werd voor het eerst de gehele EU-commissie naar huis gestuurd en werden er Europese verkiezingen gehouden. Dat Europese Parlement lijkt alleszins voornemens een vastere greep op de gang van zaken in Europa te krijgen en het democratische gehalte van de besluitvorming van de Europese instellingen en organen te verhogen. Echter ook op een minder tot de verbeelding sprekend niveau heeft 1999 belangrijke veranderingen in Europa teweeg gebracht. Het Verdrag van Amsterdam uit 1997 trad in werking. Voor diegenen die zich professioneel als jurist met het Europese recht bezighouden heeft dat op verschillende terreinen grote gevolgen. Eén van die gevolgen is dat de nummering van het EG-Verdrag door de invoering van de Amsterdamse verdragsbepalingen per 30 maart 1999 op zijn kop is gezet. 'Klassieke' artikelen zoals het oude artikel 189 EG-Verdrag is omgenummerd tot artikel 249 EG-Verdrag, het EG-burgerschap wordt geïntroduceerd, de grondrechten in de EG worden versterkt en veel instellingen worden hervormd. Die stille revolutie is koren op de molen van de (CD-ROM-) uitgevers. Niet alleen bestaat er een grote informatiebehoefte naar de nieuwe inhoud van het verdrag, maar ook aan kennis van de nieuwe artikelnummering en de nieuwe referenties (oude Europese regelgeving en jurisprudentie verwijst nog naar oude verdragsbepalingen) bestaat grote behoefte.

Uitgeverij Sdu beoogt met de CD-ROM Europa gedeeltelijk in dit gat te springen. De CD-ROM Europa wil een brede informatieverzameling zijn op het terrein van het Europese recht

waarop naast Europese regelgeving en de daarbij behorende voorbereidende besluiten ook de belangrijkste Europeesrechtelijke jurisprudentie is samengebracht.

DOEL EN FUNCTIE VAN DE CD-ROM EUROPA

De CD-ROM Europa geeft, volgens de uitgever, een totaaloverzicht van de Europese regelgeving en rechtspraak. De CD-ROM kent daarvoor drie databankonderdelen, te weten het bestand LEX Europa waarin wet- en regelgeving van de EU, inclusief de voorbereidende besluiten van het Europees Parlement sinds 1951 zijn opgenomen, het bestand Juris Europa, waarin rechtspraak van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg van de EU sinds 1952 is opgenomen en vervolgens het bestand Info, met daarin informatie over de opzet en inhoud van de CD-ROM.

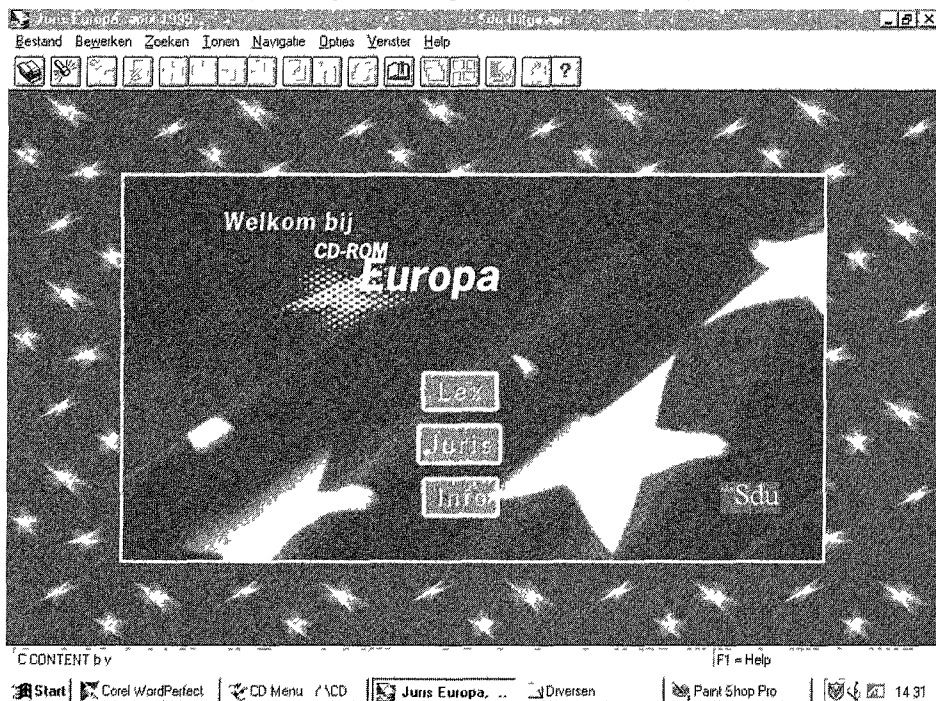
Het bestand Lex Europa bevat vooral juridische en politieke documenten die de Europese Unie sinds haar oprichting in 1951 gepubliceerd heeft. Deze documenten zijn onderverdeeld in sectoren. In sector 1 zijn bijvoorbeeld de interne basis-verdragen van de EG/EU, de wijzigingen en aanvullingen daarop met de bijbehorende protocols, verklaringen, briefwisselingen en andere bijbehorende teksten opgenomen, in sector 2 de externe verdragen en overeenkomsten met niet EU-Lidstaten en internationale organisaties, die grote invloed hebben op de ontwikkelingen in de EG/EU. Sectoren 3 en 4 bevatten afgeleide (secundaire) en aanvullende (supplementaire) regelgeving van de EG/EU, sector 5 is gewijd aan belangrijke voorbereidende besluiten, zoals de voorstellen van de Europese Commissie, de Gemeenschappelijke standpunten van de Raad, de adviezen van het Europees Parlement, van het Economisch en Sociaal Comité, van de Europese Rekenkamer, van het Comité van de Regio's en andere instellingen en organen, sector 6 bevat een complete verzameling

jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie en sector 7 ten slotte bevat documenten die inzicht geven in de uitvoeringsregelingen en/of implementatiemaatregelen van de EG-richtlijnen in de vijftien Lidstaten van de Europese Unie. Vooral deze laatste sector is interessant voor in de advocaten- of verzekeringspraktijk werkzame juristen die willen weten of lid-staat Nederland bepaalde EG-richtlijnen wel correct en tijdig heeft geïmplementeerd. Het onderdeel Juris Europa bevat jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (inclusief die van het Gerecht van eerste aanleg). Niet alleen de arresten van de rechtsprekende instellingen zijn opgenomen, maar ook beschikkingen, adviezen, aanhangige zaken en doorgehaalde zaken van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Bovendien zijn veel conclusies van de Advocaten-generaal bij het Hof in dit bestand in aparte documenten opgenomen.

De CD-ROM heeft op papier een indrukwekkende inhoud en je vraagt je, nadat je de folder van de CD-ROM hebt gelezen, af hoe dat ooit allemaal op een schijf van ca. 640MB past. De gebruiker van de CD-ROM krijgt snel een antwoord: op de CD-ROM Europa zelf zijn lang niet alle teksten opgenomen. De CD bevat veel verwijzingen naar documenten elders. Wel is de tekst van verdragen, verordeningen en richtlijnen volledig opgenomen, maar verder wordt er veel per referentie naar documenten verwezen. Wetsvoorstellen van de Commissie (vaak van belang bij de interpretatie van richtlijnen en verordeningen), adviezen van belangrijke Europese instellingen (Europees Parlement, Economisch en Sociaal Comité) en andere voorbereidingsdocumenten zijn niet full text opgenomen. Er wordt verwezen naar de relevante documentnummers. Van de arresten van het Hof van Justitie is ook een selectie full text opgenomen: de overwegingen, het dictum en de (eventuele) kostenvergoeding. Annotaties en literatuur zijn niet

Dr. WJM Voermans is universitair hoofd-docent staats- en bestuursrecht, i.h.b. wetgevingsleer bij het Centrum voor wetgevingsvraagstukken van de Katholieke Universiteit Brabant

Afbeelding 1: Openingsscherm CD-ROM Europa

opgenomen, daarnaar wordt ook weer verwezen via vindplaatsen.

Door niet alles full text op te nemen, blijft de CD-ROM Europa tegelijkertijd hanteerbaar en gemeten naar de informatie-inhoud breed. Wel rijst de vraag wie nu tot de werkelijke doelgroep van de Europese CD-ROM mogen worden gerekend. Voor de algemene rechtspraktijk lijkt de CD-ROM goed bruikbaar in die zin dat het een brede ingang geeft in het Europese recht op veel terreinen. De gespecialiseerde rechtspraktijk – i.e. advocaten die veel zaken met communautaire aspecten behandelen, overheidsdiensten die veel te maken hebben met gespecialiseerd Europees recht op een bepaald deelreken, etc., – alsmede de wetenschap zullen wat minder met de CD-ROM Europa uit de voeten kunnen. Die zullen eerder via een combinatie van raadpleging van de zeer rijk gevulde Europese websites, zoals Europa <http://www.europa.eu.int> (zie de bespreking hiervan op blz. 4-6), op de hoogte willen blijven van de meest recente ontwikkelingen op regelgevingsgebied. De jurisprudentiebehoefte van deze gespecialiseerde groep zal ook beter worden bediend door elektronische uitgaven die wel literatuurverwijzingen en annotaties incorporeren.

HOE WERKT DE CD-ROM EUROPA?

De CD-ROM Europa is voorzien van de robuuste databasemanager die Sdu ook voor haar andere juridische uitgaven, zoals de bestuursrechtelijke jurisprudentie CD's,

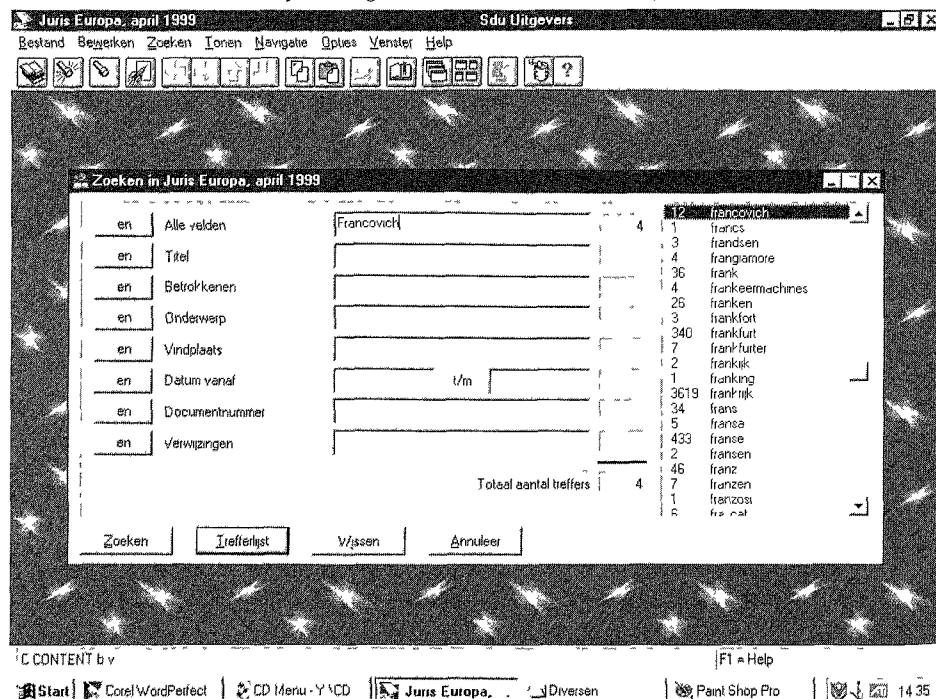
gebruikt. De database en het zoekstelsel werken geheel onder Windows. In tegenstelling tot de Kluwer CD's werken de Sdu-uitgaven echter niet met de multimap metafoor. Na het introductiescherm wordt de gebruiker gevraagd zijn keuze voor een databank kenbaar te maken. Binnen een databank kan dan een zoekopdracht worden uitgevoerd. Apart of in combinatie kan worden gezocht door zoektermen in te brengen in verschillende zoekvelden. Die zoektermen kunnen op verschillende

wijze met elkaar worden gecombineerd (via de operatoren 'en', 'of' en 'niet'). De combinatie van trefwoorden in de velden levert een gecumuleerd aantal treffers op, die via het overzicht van de trefferlijst kunnen worden geraadpleegd. De databanken zijn volledig full text raadpleegbaar en ook volledig (automatisch) geïndexeerd. Daarvan wordt gebruik gemaakt door steeds bij het intoetsen van een zoekterm (of een gedeelte daarvan) een lijst te tonen die de treffers op de woordcombinatie die reeds is ingetikt, aan te geven in een lijst. De gebruiker kan zo zien of een iets uitgebreidere of iets kortere zoekterm juist wel of juist niet een groter aantal treffers oplevert. Binnen de trefferlijst kan de gebruiker treffers selecteren en deselecteren (makkelijk bij het uitprinten). Via het aanklikken van de treffers wordt de gebruiker naar het relevante document gebracht. In dat document kan dan nog via knoppen worden gesprongen naar bibliografische gegevens, de inhoudsopgave en de volledige tekst zelf.

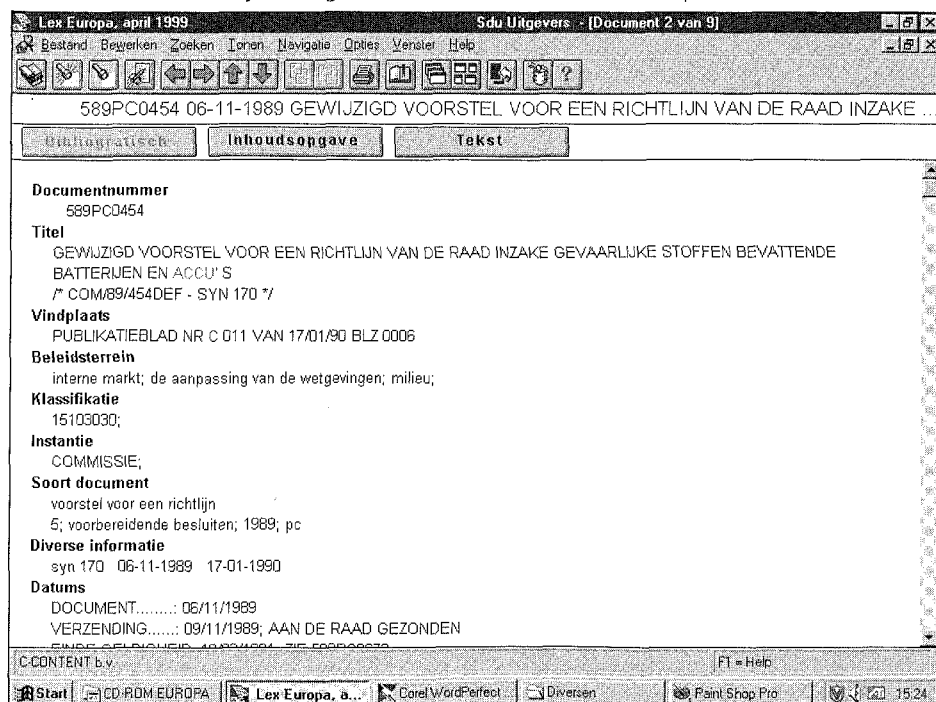
Eigenlijk kan er niet tegelijkertijd in de verschillende databanken van de CD-ROM worden gezocht. Toch is dat gemis gedeeltelijk ondervangen doordat documenten uit de ene databank via woorden en termen hypertextueel zijn verbonden met documenten uit de andere databank.

Vanzelfsprekend kunnen alle gevonden documenten worden geprint, maar ook elektronisch knippen en plakken is eenvoudig. De raadplegingsnelheid van het systeem is goed, de zoekomgeving is aangenaam en het

Afbeelding 2: Zoeken in CD-ROM Europa

Afbeelding 3: Een document in CD-ROM Europa

wijzigingen die het Verdrag van Amsterdam in het huidige EG-Verdrag heeft aangebracht waren daarin nog niet aangebracht. Vooral voor de gespecialiseerde praktijk vormt een dergelijke achterstand in een snel wisselend informatielandschap als dat van het Europese recht een groot probleem. Wellicht zou de uitgever er, zeker gezien de concurrentie die er bestaat op dit terrein, er goed aan doen zich nog eens nader te bezinnen op de vraag voor welke doelgroep de CD-ROM Europa bedoeld is, om gewapend met die kennis nog eens kritisch de prijs en de inhoud van de CD te beoordelen.

PRIJS- EN PRODUCTINFORMATIE

Een abonnement op de CD-ROM Europa van de Sdu voor één gebruiker kost f. 2.610,- per jaar. Voor twee tot vijf gebruikers is de abonnementsprijs f. 4.674,- per jaar. Een abonnement voor (tot) vijftien gebruikers kost f. 6.642,- per jaar. De CD-ROM wordt vier maal per jaar cumulatief bijgewerkt.

Sdu Servicecentrum Uitgevers
telefoon (070) 378 98 80

gebruiksgemak van het systeem in zijn algemeenheid hoog.

EVALUATIE CD-ROM EUROPA

De CD-ROM Europa is een goed product, zij het dat op punten wat tussen wal en schip hangt. Voor welke gebruikersgroep is het eigenlijk bedoeld? De prijsstelling van de CD-ROM is voor professioneel gebruik niet buitensporig, zij het dat het prijskaartje voor de huis-tuin-en-keuken gebruiker veel te hoog is. Gemeten naar de prijs mikt het product op de gespecialiseerde europeesrechtelijke jurist, maar voor dergelijk gebruik is de huidige CD-ROM niet in alle opzichten geschikt. Juist de vele open gelaten verwijzingen lijken een succesvolle introductie in die gespecialiseerde praktijk in de weg te staan, en wat ook hindert is het na-ijlende informatiekarakter. Voor deze recensie werd de versie van maart 1999 bekeken (de maand waarin de geconsolideerde versie van het EG verdrag het tot stand kwam met daarin de wijzigingen die door het Verdrag van Amsterdam zijn aangebracht). De

BEOORDELINGSMATRIX

Product	CD-ROM Europa
Soort product	Databank met een totaal overzicht van de Europese regelgeving en rechtspraak
Uitgever	Sdu Uitgevers
Inhoud	Officiële (Nederlandse) teksten van Europese wetgeving en jurisprudentie met daarnaast vele literatuurverwijzingen naar belangrijke nationale en internationale tijdschriften
Auteur(s)/redactie	Sdu, T.M.C. Asser Instituut, Bureau Officiële Publicaties van de Europese Unie
Systeemvereisten	Windows 3.11 minimaal (ook Windows NT/Windows95)
Prijs	Abonnement vanaf f. 2.610,- per jaar voor één gebruiker
Effectiviteit	Goede elektronische ontsluiting van het informatie-aanbod, robuuste databasemanager
Vormgeving	Prima; gebruiksvriendelijke interface, aangename werkomgeving
Gebruiksgemak	Goed
Toegevoegde waarde	Redelijk; de vele verwijzingen maken het echter wel steeds nodig om naast de CD-ROM Europa ook andere informatiebronnen te raadplegen
Relatieve waarde	Redelijk, zij het dat het product voor de algemene praktijk aan de dure kant is en voor de gespecialiseerde praktijk wellicht wat te beperkt naar informatie-inhoud